Türk dövlətləri əmək və sosial sahədə də birgə addımlar atacaqlar

Bu, TDT-də ortaq rifah naminə ciddi irəliləyişlərin təmin olunmasına hesablanıb

Azərbaycan türk dünyasında əmək, məşğulluq və sosial müdafiə sahələrində liderliyi və təcrübəsi ilə TDT çərçivəsində əməkdaşlığın inkişafına yönəlmiş mühüm təşəbbüslər göstərir. Bu kontekstdə Türk Dövlətləri Təşkilatının (TDT) əmək, məşğulluq və sosial müdafiə nazirlərinin ölkəmizdə "Türk dövlətlərində ortaq rifah naminə əmək sahəsində əməkdaşlıq" adı ilə keçirilən ilk iclası təşkilata üzv ölkələr arasında əmək, məşğulluq və sosial müdafiə sahələrində əməkdaşlığın yeni mühüm perspektivlərə doğru inkişafına xidmət edən mühüm addım oldu.

Təşkilata üzv olan (Azərbaycan, Türkiyə, Özbəkistan, Qazaxıstan, Qırğızıstan) və müşahidəçi ölkələrin (Şimali Kipr Türk Respublikası, Macarıstan, Türkmənistan) əmək, məşğulluq, sosial müdafiə qurumlarının və TDT-nin rəhbər şəxslərinin iştirakı ilə keçən iclas 6 noyabr 2024-cü il tarixində qəbul olunmuş TDT-nin 11-ci Zirvə Toplantısının Bişkek Bəyannaməsinə istinad edilməklə əmək, məşğulluq və sosial müdafiə sahələrində əməkdaşlığı gücləndirmək məqsədi daşıyıb. İclas həmçinin üzv və müşahidəçi ölkələrin bütün sahələrdə olduğu kimi, sosial sahədə də əməkdaşlığı daha da genişləndirmək, ən uğurlu təcrübələri bölüşmək və öyrənmək əzmini göstərdi.

Artıq dünya miqyasında xüsusi rola malik olan TDT-yə üzv ölkələr arasında siyasi-iqtisadi, sosial-mədəni əlaqələr daim dərinləşir və əmək və əhalinin sosial müdafiəsi naziri Anar Əliyevin də iclasda qeyd etdiyi kimi, TDT əmək, məşğulluq və sosial müdafiə nazirlərinin Bakıda keçirilən ilk iclası da Təşkilata üzv ölkələrdə sosial inkişaf naminə mühüm məqsədlərin reallaşmasına xidmət edən tarixi hadisədir. Təsadüfi deyil ki, Prezident İlham Əliyev TDT-nin Azərbaycan üçün əsas beynəlxalq təşkilat olduğunu bəyan edib: "Çünki bu, bizim ailəmizdir. Bizim başqa ailəmiz yoxdur. Bizim ailəmiz türk dünyasıdır".

Dövlət başçısının bu yanaşması bir daha sübut edir ki, sosial sahədəki irəliləyiş TDT məkanında birgə tərəqqinin vacib tərkib hissəsidir. Çünki digər türk dövlətlərində də əmək, məşğulluq və sosial müdafiə sahələrində son illər mühüm islahatlar həyata keçirilib, önəmli nailiyyətlər qazanılıb. Xüsusilə də xidmətlərin rəqəmsallaşdırılması istiqamətində uğurlu təcrübələr yaradılıb. Bu da onu göstərir ki, türk dövlətləri arasında sosial əməkdaşlığın, təcrübə mübadilələrinin genişləndirilməsi potensialı böyükdür. İclasda vurğulandı ki,

Azərbaycan özünün məşğulluq və sosial müdafiə sahəsində formalaşdırdığı geniş təcrübəni türk dövlətləri ilə bölüşməyə, eyni zamanda onların bu sahədə əldə etdikləri nailiyyətləri öyrənməyə böyük önəm verir. Bildirildi ki, bu ilk görüş ölkələr arasında daha inklüziv və dayanıqlı sosial inkişaf modelinin formalaşmasına ciddi töhfə verəcək. Toplantının əhəmiyyətinə toxunularaq qeyd olundu ki, türk dünyasının əmək, məşğulluq və sosial müdafiə sahəsində ilk dəfə bir masa ətrafında birləşməsi, "Türk Dünyası 2040 Vizyonu"na uyğun olaraq, bu sahədə əməkdaşlığın daha da gücləndirilməsi baxımından xüsusi tarixi məna daşıyır.

Qeyd edək ki, Azərbaycan təşkilata üzv və müşahidəçi olan dövlətlərin hər biri ilə əmək, məşğulluq, sosial müdafiə sahələrində ikitərəfli əlaqələrə malikdir. Məsələn, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi ilə qardaş ölkə olan Türkiyənin Əmək və Sosial Müdafiə Nazirliyi arasında ötən dövrdə əmək, məşğulluq və sosial müdafiə sahəsində 8 sənəd imzalanıb və uğurla icra edilir. İki nazirlik arasında Əmək və sosial müdafiə sahəsində əməkdaşlıq üzrə Birgə Daimi Komissiya fəaliyyət göstərir və komissiyanın sonuncu 12-ci iclası bu ilin sentyabr ayında Ankara şəhərində keçirilib. İki qurum, eləcə də beynəlxalq təşkilatlar (İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı, Türk Dövlətləri Təşkilatı, Beynəlxalq Əmək Təşkilatı, Beynəlxalq Sosial Təminat Assosiasiyası və s.) çərçivəsində də sıx əməkdaşlıq həyata keçirir.

Bu mənada Qazaxıstanla bir neçə əməkdaşlıq sənədi və fəaliyyət planları imzalanıb, Dövlət Sosial Müdafiə Fondu ilə Qazaxıstanın Vahid Yığım Pensiya Fondu arasında Anlaşma Memorandumu qəbul edilib. Özbəkistanla da bu sahədə əlaqələr genişlənir. Belə ki, 2024-cü ildə müvəqqəti işləyən vətəndaşların hüquqlarını tənzimləyən saziş, 2023-cü ildə isə əməkdaşlıq haqqında Anlaşma Memorandumu imzalanıb. Həmçinin Qırğızıstan və TDT-nin müşahidəçi ölkələri - Şimali Kipr Türk Respublikası, Macarıstan və Türkmənistanla da sosial sahədə əməkdaşlıq davam etdirilir, qarşılıqlı səfərlər və təcrübə mübadilələri həyata keçirilir.

Türk Dövlətləri Təşkilatının əmək, məşğulluq və sosial müdafiə nazirlərinin ölkəmizdə keçirilən, əmək, məşğulluq, sosial müdafiə sahələrində əməkdaşlığın inkişafı üçün mühüm platformaya çevrilən ilk iclası isə bu münasibətlərin inkişafına təkan verir. İclasın ən mühüm faydalarından biri də o oldu ki, TDT ölkələrində sosial sahədə ən uğurlu təcrübələrdən bəhs edildi və bu təcrübələrin digər təşkilat ölkələri ilə paylaşılmasına maraq ifadə edildi. İclasın yekunu olaraq imzalanan bəyannamədə rəqəmsal transformasiya və "yaşıl keçid" dövründə heç kimin kənarda qalmaması üçün sosial müdafiə sistemlərinin təkmilləşdirilməsinin təxirəsalınmaz bir zərurət olduğu təsdiq edilir və əmək bazarındakı çağırışlara əlaqələndirilmiş cavabların hazırlanmasında TDT ölkələri arasında müntəzəm və institusional dialoqun dəyəri vurğulanır.

Bəyannamədə əmək qanunvericiliyi, əməyin təftişi, əmək hüquqlarının qorunması, əmək mühitində sağlamlıq və təhlükəsizlik, gender bərabərliyi, sosial dialoq, beynəlxalq əmək standartlarının inkişafı, rəqəmsal alətlər, süni intellekt və innovativ həllər əsasında əmək münasibətlərinin tənzimlənməsi və məşğulluq xidmətlərinin göstərilməsi və s. sahələr üzrə əməkdaşlığın gücləndirilməsi, bu sahələrdə təcrübə mübadilələrinin aparılması əksini tapır. Üzv və müşahidəçi dövlətlərin müvafiq qurumları arasında Əmək, Məşğulluq və Sosial Müdafiə məsələləri üzrə işçi qrupu da yaradılacaq.

Bu gün qlobal miqyasda baş verən proseslər süni intellektin sürətli inkişafını, rəqəmsallaşmanın genişlənməsi və avtomatlaşdırmanın yeni mərhələsinin dünya əmək bazarının strukturunu kökü şəkildə yenidən formalaşdırdığını, bir çox ənənəvi peşənin yeni məzmun qazandığını, əmək resurslarına münasibətdə fərqli bacarıq profillərinin yarandığını göstərir. Dünya İqtisadi Forumunun (DİF) 2025-ci ildə dərc olunan "İşlərin gələcəyi hesabatı"nda 2030-cu ilə qədər bugünkü iş yerlərinin 22 faizinin strukturunda dəyişikliklər gözlənildiyi bildirilir. Bu da rəqabətqabiliyyətli və gələcəyə hazırlıqlı işçi qüvvəsinin inkişafının hər bir ölkə üçün vacibliyini göstərir. Ona görə də əmək bazarının çağırışlarına uyğun olaraq, TDT-nin üzv və müşahidəçi ölkələri arasında rəqabətqabiliyyətli və gələcəyə hazırlıqlı işçi qüvvəsinin inkişafı sahəsində də əməkdaşlığı gücləndirmək nəzərdə tutulur.

Nazirlərin bu ilk görüşündə TDT ölkələrinin əmək, məşğulluq və sosial müdafiə sahələrində gələcək əməkdaşlığı üçün prioritet istiqamətlər müəyyən olundu, bu istiqamətləri əhatə edən və əməkdaşlıqda böyük perspektivlərə doğru aparan bir yol xəritəsi hazırlandı. Bu yol xəritəsi əsasında birgə fəaliyyət müstəvisində atılacaq addımlar isə türk dünyasında ortaq rifah naminə mühüm irəliləyişləri təmin edəcək.

Züleyxa ƏLİYEVA,
"Azərbaycan"

Azərbaycan.- 2025.- 10 dekabr (№260).- S.9.